
ПРАВА НА ЧОВЕКА

ДЕЛОТО *ВЕЦЕВ* СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 54558/15)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

2 май 2019 г.

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44, § 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

**По делото *Вецев срещу България*
Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ в състав:**

Ангелика Нусбергер (Angelika Nußberger), *председател*,
Йонко Грозев (Yonko Grozev),
Ганна Юдживска (Ganna Yudkivska),
Шифра О'Лийри (Síofra O'Leary),
Мартинш Митс (Mārtiņš Mits),
Латиф Хюсейнов (Lətif Hüseynov),
Ладо Чантурия (Lado Chanturia), *съдии*,
и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на отделието*, след закрито заседание, проведено на 26.03.2019 г., постановява следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 54558/15) срещу Република България, подадена в Съда на 28.10.2015 г. на основание чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от български гражданин, г-н Валтер Страцимиров Вецев („жалбоподателят“).

2. Жалбоподателят се представлява от г-жа М. Иванова, адвокат, практикуващ в гр. Пазарджик. Българското правителство

(„Правителството“) се представлява от правителствения агент г-жа А. Панова от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, че отказът на компетентните органи да му позволят да присъства на погребението на брат му, докато му е наложено предварително задържане, представлява нарушение на правото му на зачитане на личния и семейния живот.

4. На 9.03.2016 г. Правителството е уведомено за жалбата.

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателят е роден през 1973 г. и живее в гр. София.

6. На 6.02.2015 г. той е арестуван и му е наложена мярка за неотклонение „предварително задържане“ в гр. Пазарджик, град на приблизително 120 км от гр. София, заради кражба с взлом, извършена в този град. На 14.08.2015 г. прокурорът прекратява разследването и разпорежда жалбоподателят и съучастниците му да бъдат изправени пред Районния съд – гр. Пазарджик („съдът“).

7. На 18.09.2015 г. жалбоподателят е информиран за смъртта на брат му, който живее в Германия. Той веднага се обръща към съда и иска от него разрешение да присъства на погребението, което трябва да се състои в събота, 26.09.2015 г., в гр. София.

8. Съдът провежда заседание на 25.09.2015 г., след което разрешава конвоирането на жалбоподателя до погребението на брат му на 26.09.2015 г. от 8,30 до 16,00 ч.

9. В отговор на решението на съда областното звено „Охрана“ към Министерството на правосъдието посочва, че съгласно приложимите законови разпоредби не може да осигурява конвоирането на задържани лица, освен когато трябва да се явяват пред съответната съдебна инстанция.

10. В резултат съдът отменя решението си и след като установява, че областното звено „Охрана“ не може да ескортира жалбоподателя до София, отхвърля искането на последния. Допълва, че по същата причина няма право да иска от това звено да поема финансовата тежест за подобна операция и особено през неработен ден, тъй като това ще изисква заплащането на извънреден труд.

11. По време на съдебното заседание от 28.10.2015 г. съдът потвърждава сключеното споразумение между прокуратурата и жалбоподателя, който се признава за виновен по обвиненията и

се съгласява за изтърпи наказание от 18 месеца лишаване от свобода.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО

12. Главна дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието отговаря за осигуряване на безопасността при прилагане на правосъдието. В това ѝ качество тя е отговорна за конвоирането на лица, задържани при изпълнение на присъди, или лица с мярка за неотклонение „задържане под стража“ за явяването им пред съответния съд (чл. 391 от Закона за съдебната власт и чл. 3, т. 6 от Правилника за устройството и дейността на Главна дирекция „Охрана“).

13. В правилата за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на Главна дирекция „Охрана“, приети от Министерството на правосъдието на 15.11.2012 г., се уточнява, че конвойната дейност се извършва въз основа на заповед от съдебен орган или по искане на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за транспортирането на задържан от едно място за лишаване от свобода на друго или за явяването му пред съд (чл. 1, ал. 2).

14. Член 250а от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, в сила от януари 2019 г., предвижда, че надзорно-охранителният състав в местата за лишаване от свобода конвоира лишените от свобода и настанените в арестите лица с мярка за неотклонение „задържане под стража“ само от и до затворническите общежития, поправителните домове, работните обекти и лечебните заведения по нареждане на началника на затвора, поправителния дом, на началника на областната служба „Изпълнение на наказанията“ или началника на арестите в съответната териториална служба.

15. Освен това съгласно чл. 447 от Наказателно-процесуалния кодекс изпълнението на наказанието от въпросното лице може да бъде прекъснато и при изключителни причини от семеен характер. Подобна възможност обаче не се предвижда за лицата с взета мярка за неотклонение „предварително задържане“, поради което съдът изключва прилагането на тази разпоредба в техния случай (опр. № 4/20.05.1986 г. по н. д. № 27/1986 г., ВС, I н. о.).

16. Освен това задържаните лица, изтърпяващи присъда, могат да получат разрешение да излязат от затвора за период до пет дни при добро поведение (чл. 98 от Закона за изпълнение на на-

казанията и задържането под стража). В чл. 257, ал. 4 от този закон се уточнява, че по отношение на задържаните лица не се прилага подобно разрешение.

ПРАВОТО

1. ТВЪРДЕНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛ. 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

17. Жалбоподателят твърди, че отказът на компетентните власти да му позволят да присъства на погребението на брат му представлява нарушение на правото му на зачитане на личния и семейния живот, предвидено в чл. 8 от Конвенцията, който в отнесените си части предвижда:

„1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот (...)

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите“.

А. Допустимост

18. След като установява, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на чл. 35, § 3а) от Конвенцията или недопустима на друго основание, Съдът я обявява за допустима.

Б. По същество

1. Становища на страните

19. Жалбоподателят счита, че националното законодателство, което не предвижда възможността да се разрешава на лица, на които е наложено предварително задържане, да присъстват на погребение на свой роднина, противоречи на приложимите европейски норми, които според него препоръчват да не се ограничават повече от необходимото правата на задържаните лица да имат контакти с външния свят. В конкретния случай той счита, че отказът на властите да му разрешат да присъства на погребението на брат си, с когото е бил близък, не може да се обоснове с риск от укриване, като се има предвид, че предварителното разследване е приключило и че той няма криминално досие. Ето защо счита, че въпросната мярка е непропорционална.

20. Правителството счита, че отказът да се разреши на жалбоподателя да присъства на погребението на брат му е мярка, предвидена в закона и основана на чл. 8, ал. 2 от Конвенцията. Посочва, че съдът е разгледал искането на жалбоподателя навреме и че е постигнал баланс между индивидуалните интереси на заинтересованото лице и обществения интерес да се осигури неговото участие в производството пред съда. Допълва, че като се имат предвид липсата на законово основание охранителното звено да осигури конвоирането му и цената на евентуалното му прехвърляне в друг град в неработен ден, съдът е преценил, че транспортирането му е невъзможно.

2. Преценката на Съда

21. Съдът напомня, че макар и по своята същност всяко задържане под стража да води до ограничения на личния и семейния живот на засегнатото лице, все пак счита, че отказът да се разреши на задържано лице да напусне мястото си на задържане, за да присъства на погребението на свой роднина, представлява намеса в правото му на зачитане на личния и семейния му живот по смисъла на чл. 8 от Конвенцията (вж. и *Płoski c. Pologne*, № 26761/95, § 32, 12.11.2002 г.). За да се спази тази разпоредба, подобна намеса трябва да бъде предвидена в закона, да преследва една от законосъобразните цели, предвидени в чл. 8, § 2 от Конвенцията, и да бъде „необходима в едно демократично общество“, т.е. да бъде пропорционална на преследваната цел.

22. Съгласно практиката на Съда чл. 8 от Конвенцията не предоставя безусловно право на разрешение за излизане, за да се присъства на погребение. Националните власти, сезирани с подобна молба, следва да разгледат нейната основателност. И все пак Съдът упражнява контрол върху въпросната мярка от гледна точка на гарантираните от Конвенцията права, като взема предвид свободата на преценка, с която разполагат договарящите страни (вж. *Płoski*, цит. по-горе, § 38, *Czarnowski c. Pologne*, № 28586/03, § 26, 20.01.2009 г., и *Kanalas c. Roumanie*, № 20323/14, § 66, 6.12.2016 г.). За да прецени необходимостта от подобна мярка, Съдът счита за релевантни съображения като степента на опасност на задържаното лице и неговото поведение, същността на извършеното престъпление, гаранциите за връщането му в затвора (взема се предвид по-конкретно каква част от присъдата му остава да изтърпи) и наличието на алтернативни решения, за да се удовлетвори молбата на заинтересованото ли-

це, и по-конкретно възможността да се организира конвоирането му (вж. *Sannino c. Italie* (починал), № 72639/01, 3.05.2005 г., *Ploski*, цит. по-горе, § 37, *Czarnowski*, цит. по-горе, § 29, и *Kanalas*, цит. по-горе, § 61–64).

23. В настоящия случай Съдът отбелязва, че националното законодателство предвижда възможността да се получи разрешение за излизане единствено за лица, които са задържани за изтърпяване на присъда, и че случаите на конвоиране се свеждат до транспортирането между различните съдебни инстанции (вж. § 12–16 по-горе), поради което лица, на които е наложено предварително задържане, не могат да се възползват от никоя от тези възможности, за да присъстват на погребение на свой роднина. При тези обстоятелства отказът на съда да разреши на жалбоподателя да присъства на погребението на своя брат може да се счита за „предвиден в закона“ съгласно чл. 8, ал. 2 от Конвенцията. Поради това, че жалбоподателят е задържан под стража до началото на съдебния процес, Съдът приема, че намесата цели да се осигури явяването му пред съда, т.е. цели се постигането на законосъобразната цел, предвидена в чл. 8, ал. 2 от Конвенцията – да се осигурят опазването на обществения ред и предотвратяването на закононарушения.

24. Относно необходимостта от мярката Съдът отбелязва, че тъй като националното законодателство не предвижда лице, на което е наложено предварително задържане, да се възползва от разрешение за излизане, националните власти дори не са разгледали тази възможност. Колкото до възможността да се организира конвоирането на жалбоподателя, макар че първоначално окръжният съд разрешава транспортирането на заинтересованото лице, той впоследствие преразглежда решението си с мотива, че компетентното охранително звено няма правомощията да осигурява ескорта на задържани лица за подобни цели. Разбира се, съдът отбелязва, че цената на организирането на подобно конвоиране е значителна, като се има предвид и фактът, че то трябва да се състои в неработен ден. Съдът отбелязва, че погребението на брата на жалбоподателя наистина е трябвало да се състои в събота в град на значително разстояние (120 км) от мястото му на задържане. Съдът счита, че съображенията, свързани с трудности при организацията или финансирането на конвоирането, по принцип могат да се считат за приложими към оценката на пропорционалността на отказа да се позволи на задържано лице да при-

съства на погребението на свой роднина (вж. *Ploski*, цит. по-горе, § 37, решението по делото *Sannino*, цит. по-горе). Съдът отбелязва обаче, че в конкретния случай тези мотиви реално не са от съществено значение, като се има предвид, че съдът е установил, че подобно транспортиране поначало не е възможно съгласно приложимото законодателство.

25. От гореизложеното следва, че националните власти отхвърлят молбата на жалбоподателя да присъства на погребението на брат си с мотива, че подобна възможност не се предвижда в националното законодателство, без да основават решението си на индивидуалното и подробно разглеждане на тази молба и на постигането на баланс между интересите на страните, а именно, от една страна, на правото на заинтересованото лице на личен и семеен живот и, от друга, на цели, свързани с опазването на обществения ред и предотвратяването на закононарушения. При тези обстоятелства и без да иска да спекулира относно решението, до което биха стигнали националните власти, ако подобно разглеждане наистина бе направено, Съдът счита, че не е доказано, че намесата в правото на личен и семеен живот на жалбоподателя е била „необходима в едно демократично общество“ (вж. за подобен случай *Feldman c. Ukraine* (№ 2), № 42921/09, § 35, 12.01.2012 г.).

26. Следователно е налице нарушение на чл. 8 от Конвенцията.

II. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

27. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна“.

A. Вреди

28. Жалбоподателят претендира 5000 евро обезщетение за неимуществените вреди, които твърди, че е понесъл.

29. Правителството счита, че претендираната сума е прекалено висока и че установяването на нарушение на Конвенцията би представлявало достатъчна компенсация за всяка неимуществена вреда, която евентуално е понесло заинтересованото лице.

30. С оглед на всички представени доказателства Съдът счита, че в случая на жалбоподателя трябва да бъде присъдена сумата от 1500 евро.

Б. Разходи и разноски

31. Жалбоподателят не предявява иск за възстановяване на разходи и разноски. Въз основа на това Съдът счита, че няма основание да му бъде присъдена каквато и да е сума за подобни цели.

В. Лихви за забава

32. Съдът счита за уместно лихвата за забава да бъде обвързана с пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО:

1. *Обявява* жалбата за допустима.

2. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 8 от Конвенцията.

3. *Приема*,

а) че държавата ответник трябва да заплати на жалбоподателя в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно, на основание чл. 44, § 2 от Конвенцията сумата от 1500 евро (хиляда и петстотин евро), която се конвертира в български левове по курса, валиден към датата на плащането;

б) че от изтичането на гореспоменатия тримесечен срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочените суми в размер, равен на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка за срока на забава, към която се добавят три процентни пункта.

4. *Отхвърля* останалата част от претенцията за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и оповестено писмено на 2.05.2019 г. в съответствие с правило 77, § 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик,
секретар

Ангелика Нусбергер,
председател